

ARENGUSEIRE TEGEVUSKAVA 2017-2018

Töö nimetus	Avaliku (e-)valitsemise tulevik Eestis	
Põhjendus	<p>Uuringu eesmärk on viia omavahel kokku e-riigi arengud ning avaliku sektori reformid. Uuringu väljundiks on stsenaariumid aastani 2030, mis tekivad erinevate avaliku halduse mudelite ning info- ja kommunikatsiooni tehnoloogia (IKT) kasutamise koostoimel.</p> <p>Paljudes riikides otsitakse vastuseid küsimustele, kas ja kuidas viia otsustuspädevust ja riiklike teenuste korraldamist kodanikule lähemale ning suurendada osalusdemokraatiat. Nendele küsimustele vastamiseks on keskne roll e-riigil: kuidas erinevate IKT lahenduste kasutamise ja leviku abil aidata kaasa avaliku sektori reformimisele ning uute valitsemismudelite tekkimisele?</p> <p>Pikaajalise riigireformi üheks keskseks teemaks peab olema ka tasakaalu saavutamine täidesaatva ja seadusandliku võimu vahel, pakkudes välja võimalikke viise, kuidas seadusandlik võim saab enda rolli strateegilistes otsustes suurendada ja tugevdada. Samuti on oluline luua arengustsenaariumid kohalike omavalitsuste rollist avaliku sektori valitsemisel ning kogukondade ja kodanike kaasamiseks otsustusprotsessidesse. Kohalike omavalitsuste rolli käsitlemisel on oluline arvestada regionaalse majanduse tugevust Eestis, mis mõjutab omavalitsustasandi võimekust ülesannete täitmisel.</p>	
Eelarve	<p>Analüüsid ja ekspertiisid: <u>100 000 eurot</u>, sellest 70 000 aastal 2017 ja 30 000 aastal 2018</p> <p>Üritused ja kommunikatsioon: <u>12 000 eurot</u>, sellest 6 000 aastal 2017 ja 6 000 aastal 2018</p>	
Ajakava	Lähteülesande koostamine, taustaanalüüs, uurijate konsortsiumi loomine, võtmeisikutest juhtgrupi loomine	Aprill-mai 2017
	Uuringu algus	Juuni 2017
	Vaheraport ja tagasiside juhtgrupilt	November 2017
	Lõppraport ja tulemuste tutvustamine	Aprill 2018

Töö nimetus	Tuleviku töösuhete mängureglid
Põhjendus	<p>Uuringu eesmärk on omavahel kokku siduda rahvastikuarengu stsenaariumid, töövormide ja töösuhete muutumise ajas ning selle õiguslikud ja maksunduslikud tagajärjed. Täiendav eesmärk on koondada ja süstematiseerida eksperimenteerivad mõttearendused, mida maailmast ja Eestist on võimalik leida tööturu regulatsiooni võimalike põhimõteteliste uuenduste kohta.</p>

	<p>Uuring otsib vastuseid küsimustele, kuidas muutuvad tulevikus erinevate töösuhete omavahelised proportsioonid? Millised stsenaariumid saame, kui liidame rahvastikuarengu-stsenaariumidele töövormide muutumise? Mida see tähendab maksubaasile? Millised on uued ideed tööturu reguleerimiseks ja maksude kogumiseks, millega maailmas eksperimenteeritakse? Mida need tähendaksid Eesti kontekstis?</p> <p>Uuringu väljunditeks on: 1) stsenaariumid tööjõu hulga, töövormide ja maksubaasi võimalike arengute kohta kuni aastani 2030; 2) ülevaade regulatsioonimudelite alasest mõttetööst maailmas; 3) alternatiivsete regulatsioonimudelite võrdlus koostatud stsenaariumide raamistikus.</p>								
Eelarve	<p>Analüüsid ja ekspertiisid: <u>140 000 eurot</u>, sellest 50 000 aastal 2017 ja 90 000 aastal 2018</p> <p>Üritused ja kommunikatsioon: <u>15 000 eurot</u>, sellest 7 000 aastal 2017 ja 8 000 aastal 2018</p>								
Ajakava	<table border="1"> <tr> <td>Lähteülesande koostamine, taustaanalüüs, uurijate konsortsiumi loomine, võtmeisikutest juhtgrupi loomine</td> <td>Juuni - juuli 2017</td> </tr> <tr> <td>Uuringu algus</td> <td>August 2017</td> </tr> <tr> <td>Vaheraport ja tagasiside juhtgrupilt</td> <td>Märts 2018</td> </tr> <tr> <td>Lõppraport ja tulemuste tutvustamine</td> <td>September 2018</td> </tr> </table>	Lähteülesande koostamine, taustaanalüüs, uurijate konsortsiumi loomine, võtmeisikutest juhtgrupi loomine	Juuni - juuli 2017	Uuringu algus	August 2017	Vaheraport ja tagasiside juhtgrupilt	Märts 2018	Lõppraport ja tulemuste tutvustamine	September 2018
Lähteülesande koostamine, taustaanalüüs, uurijate konsortsiumi loomine, võtmeisikutest juhtgrupi loomine	Juuni - juuli 2017								
Uuringu algus	August 2017								
Vaheraport ja tagasiside juhtgrupilt	Märts 2018								
Lõppraport ja tulemuste tutvustamine	September 2018								

Töö nimetus	Tootlikkuse arengu väljavaated Eesti ettevõtluses
Põhjendus	<p>Uuringu eesmärk on hinnata lisandväärtuse kasvu perspektiive Eesti majanduses ja koostada stsenaariumeid, kasutades stsenaariumide defineerimisel erinevate võimalike mõjurite kombinatsioone. Varasemalt on Eestis uuritud teadus- ja arendustegevuse või ekspordi mõjusid tootlikkusele, maailmas on olulise tootlikkuse mõjutegurina leidnud käsitlemist juhtimiskvaliteet. Klassikaline tootlikkuse mõjutegur on ressurss ja tooraine, seejuures on majandus seda tootlikum, mida rohkem on võimalik kasutada ja vääridada kohalikke ressursse ja loodusvarasid. Järjest enam seostatakse tootlikkuse arenguperspektiive ettevõtete paiknemisega väärtusloome ahelates ning siseriiklike tarneahelate pikkusega. Uusi võimalusi Eestis toimivaid väärtusahelaid tuvastada ja nende mahtu, ulatust vms tunnuseid hinnata võivad pakkuda Maksuameti andmed (eelkõige tehinguinfo andmebaas, mis on tekkinud seoses ettevõtetele rakendunud kohustusega deklareerida üksiktehinguid, mis on suuremad kui 1000 eurot). Arengu-alternatiivide hindamisel on üks võimalik infoallikas välismaised ettevõtted, kes väärtusahelat kontrollivad, või ka välismaised kaubandusettevõtted, kes oma sortimenti koostavad – nii võib olla võimalik saada infot, kuhu turg</p>

	konkreetses valdkonnas liigub ning mis sellest järeldeb Eesti ettevõtete jaoks, kes konkreetses väärtusahelas tegutsevad.	
Eelarve	Analüüsid ja ekspertiisid: <u>120 000 eurot</u> , sellest 30 000 aastal 2017 ja 90 000 aastal 2018	
	Üritused ja kommunikatsioon: 15 000 eurot, sellest 5 000 aastal 2017 ja 10 000 aastal 2018	
Ajakava	Lähteülesande koostamine, taustaanalüüs, uurijate konsortsiumi loomine, võtmeisikutest juhtgrupi loomine	September-oktoober 2017
	Uuringu algus	November 2017
	Vaheraport ja tagasiside juhtgrupilt	Aprill 2018
	Lõppraport ja tulemuste tutvustamine	September 2018

Töö nimetus	Maailma mõttekodade seire	
Põhjendus	<p>Arenguseire üks klassikaline tõlgendus on varajaste märkide ja tärkavate trendide avastamine ja nende tähenduse analüüs. Sellega tegelevad arvukad mõttekojad üle maailma. Parlamentide juures tegutsevad analüüsi- ja seirekeskused sageli ise analüüse ei teegi, vaid vahendavad maailmas juba saadaolevaid ning vajadusel „tõlgivad“ neid kohalikku konteksti.</p> <p>Eestis ei ole täna võimalik saada süstemaatilist ja regulaarset ülevaadet maailma olulisemate mõttekodade tööd. Samas oleks Riigikogu liikmetele oma tegevuse laiema konteksti tajumiseks oluline teada, millised teemad on maailma mõttekodades käsitlemisel. Käesoleva töö eesmärk on luua ajas uuenev klassifikaator teemadest, mille üle maailma tulevikumõtled aru peavad, ning tuua lühivormis välja peamised järeldeb. Seda infot on võimalik kättesaadavaks muuta näiteks regulaarse uudiskirja kujul.</p> <p>Olulisemad käsitlused, millel on eeldatavalt Eestiga suurem puutumus, varustada lisaks ka ekspertide kommentaaridega, mis avavad vaadeldava arengu võimalikke tagajärgi Eesti jaoks, samuti korraldada seminare või teemaõhtuid Riigikogu liikmete ja ekspertide osalusel.</p>	
Eelarve	Üritused ja kommunikatsioon: <u>10 000 eurot</u> , sellest 5000 eurot aastal 2017 ja 5000 eurot aastal 2018	
Ajakava	Uudiskirja käivitamine	Mai 2017
	Ürituste sarja käivitamine (nt kord kuus)	August 2017

SELETUSKIRI arenguseire tegevuskava 2017-2018 juurde

Väljavõtte arenguseire seadusest:

§ 7. Arenguseire tegevuskava

(1) Arenguseire tegevuskavas määratakse igal aastal keskuse teostatavad või tellitavad seired. Arenguseire tegevuskava peab sisaldama teostatava või tellitava seire kulude prognoosi.

(2) Tegevuskava koostamiseks võivad ettepanekuid esitada Riigikogu komisjonid ja fraktsioonid, ettevõtlusorganisatsioonid, teadus- ja tehnikavaldkonna esindajaid koondavad organisatsioonid ning teised huvitatud isikud. Ettepanekute juurde tuleb lisada põhjendused seire eesmärkide ja vajalikkuse kohta.

(3) Keskus kooskõlastab arenguseire tegevuskava enne nõukojale kinnitamiseks esitamist Riigikogu majanduskomisjoniga.

Käesolev seletuskiri annab lühiülevaate arenguseire tegevuskava koostamise käigust ja seiretööde valiku põhimõtetest. Seletuskirjale lisaks on välja töötatud seireprojektide pikemad kirjeldused või variandid, mille vahel valida. Lõplikud lähteülesanded töötatakse välja pärast tegevuskava heakskiitmist, koostöös konkreetsesse projekti kaasatavate osapoolte ja ekspertidega.

Tegevuskava on kokkuleppel arenguseire nõukojaga koostatud aastateks 2017-2018. Uue tegevuskava koostamine aastaks 2019, kuhu valitakse uued seireprojektid, leiab aset 2018. aasta teisel poolaastal.

Arenguseire tegevuskava 2017-2018 kokkupanekul ja sellesse seiretööde valikul lähtuti järgmistest juhtmõtetest.

- Uurimisprobleem on valdkonnaüleline, põimib kokku erinevate ministeeriumide tööpõllud, käsitleb nendevahelisi seoseid.
- Uurimisprobleem võimaldab koostada vähemalt 5-15 aastat tulevikku vaatavaid alternatiivseid stsenaariume, mis annavad ülevaate võimalike arengute ja valikute spektrist.
- Uurimisprobleem on aktuaalne: põhimõtteliste valikute ja arenguteede tuvastamine ja analüüs on oluline ja ajakohane nii Riigikogu liikmete kui ka laiema osapoolte ringi jaoks. Samas ei ole tegemist lahenduste pakkumisega päevapoliitilistele küsimustele.
- Uurimisprobleem võimaldab seiretöö läbiviimisesse kaasata võimalikult laia osapoolte ja asjatundjate ringi, sealjuures rahvusvahelisi uurijaid ja eksperte.

Ülevaade teemade valikust

Tegevuskava koostamiseks peeti arutelusid arenguseire nõukojas, Riigikogus erinevate komisjonide ja fraktsioonidega ning väljaspool Riigikogu erinevate asutuste esindajate ning ekspertidega. Toimunud kohtumistest annab ülevaate lisa 1.

Tegevuskava teemade valikuks saadi järgmised ettepanekud:

- Rahvastikuarengud (rahvastikukriisi põhjused ja lahendused) ja riigireform kui Riigikogu prioriteetid, millega tegelemiseks on loodud spetsiaalsed probleemkomisjonid;
- tuleviku töösuhted ja töövormid, neile kohalduvad maksud ja garantiid;
- mitteaktiivsete või vähehõivatud inimeste hulgad ja trendid, sh arvutiseerimisega seotud töökohtade kadumine;
- pensionisüsteemi jätkusuutlikkus;
- (sotsiaal)toetuste tulemuslikkus, pikaajalised mõjud;
- tuleviku-majanduse jaoks vajalik hariduse ja teaduse struktuur;

- e-riigi tulevikuvision;
- elu pärast struktuurfonde, netosaaajast netomaksjaks;
- uued maksunduslahendused, maksude struktuuri alternatiivid;
- põllumajanduslike maade globaalne kasutus, järelmid Eesti jaoks;
- uued tehnoloogiad põllumajanduses: GMO-d, kloonimine;
- Euroopa Liidu tuleviku-stsenaariumid, mida need tähendavad Eesti jaoks;
- tootlikkuse arengutrendid ja mõjutegurid, teadus- ja arendustegevus ettevõtlussektoris, tugisüsteemi efektiivsus;
- majandussektorite ja väärtusahelate areng;
- elukeskkonna mõjurid ja arenguperspektiivid;
- (ebapiisava) lõimumisega kaasnevad kulud majandusele ja ühiskonnale;
- turvalisuse ja inimeste põhiõiguste (õigus privaatsusele) vaheline dilemma, selle arengud tulevikus;
- transpordiühenduste ja inimeste liikuvuse trendid (sh siseriiklik mobiilsus)
- regionaalne majandus Eestis 10-15 aasta pärast;
- loodusvarade kasutamise alternatiivide analüüs;
- energiatootmise arengustsenaariumid Eestis, sh statistikakaubanduse perspektiivid;
- alternatiivsed materjalid ja kohaliku ressursi kasutamine tee-ehituses.

Saadud ettepanekute sõelumisel rakendati ülaltoodud uurimisprobleemi kriteeriume ning ka seda, kas ja milliseid analüüse on nimetatud teemas hiljuti läbi viidud. Näiteks eelnes uue energiamajanduse arengukava koostamisele mahukas eeltöö, mille raames koostati mitmeid erinevaid stsenaariume energiamajanduse erinevates alavaldkondades. Arvesse võeti ka Kutsekoja juures tegutseva OSKA analüüsimeeskonna ja Eesti Koostöö Kogu tegevusplaan, samuti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi plaane nutika spetsialiseerumise valdkondade edasisel analüüsil.

Arenguseire tegevuskavasse valitud uurimisprobleemid on mitmetahulised, igaüks neist võimaldab viia kokku mitu erinevat teemat ning analüüsida neid omavahelises kokkupuutes. Aastatel 2017-2018 on keskusele eraldatud ressursse arvestades jõukohane viia läbi kolm suuremahulist seiretööd. Lisaks temaatiliste seireprojektidele pakub keskus jooksvat ülevaadet maailma mõttekodade töödest, edastades regulaarselt infot, millised teemad saavad maailmas enim tähelepanu, mis on peamised järeldused ja uudsed ideed ning mida need Eesti jaoks tähendavad.

LISA – ülevaade toimunud kohtumistest

RIIGIKOGU

IRLi fraktsioon
Sotsiaaldemokraatide fraktsioon
Vabaerakonna fraktsioon
Reformierakonna fraktsioon
Majanduskomisjon
Kultuurikomisjon
Riigikatsekomisjon
Maaelukomisjon
Õiguskomisjon
Keskkonnakomisjon
Rahanduskomisjon
Mart Helme – EKRE esimees
Hanno Pevkur – Reformierakonna esimees
Andres Herkel – Vabaerakonna fraktsiooni juht
Eiki Nestor – Riigikogu esimees
Kersti Sarapuu – Keskerakonna fraktsiooni juht
Toomas Vitsut – Euroopa Liidu Asjade Komisjoni esimees
Maris Lauri – Riigikogu liige
Anne Sulling – Riigikogu liige
Erki Savisaar – Riigikogu liige
Helmen Kütt – sotsiaalkomisjoni esinaine
Marko Mihkelson – väliskomisjoni esimees
Ivari Padar – riigireformi komisjoni esimees
Jürgen Ligi –riigieelarve kontrolli komisjoni esimees
Hannes Hanso – kaitsekomisjoni esimees
Küllli Kapper – ELAKi sekretariaadi juht
Kaido Rosin – majanduskomisjoni sekretariaadi juht
Birgit Leppik- väliskomisjoni sekretariaadi juht
Tiina Licht – rahanduskomisjoni sekretariaadi juht

PRESIDENT Kersti Kaljulaid

PRESIDENDI KANTSELEI

Liia Hänni – nõunik
Urmo Kübar – nõunik
Heido Vitsur – nõunik
Tiit Riisalo – kantselei direktor

PEAMINISTER Jüri Ratas

PEAMINISTRI BÜROO

Martin Lindpere – peaministri nõunik

EESTI PANK

Ardo Hansson – president
Ülo Kaasik – asepresident

RIIGIKONTROLL

Alar Karis – riigikontrolör
Urmet Lee – arendusjuht

ÕIGUSKANTSLER Ülle Madise

ÕIGUSKANTSLERI BÜROO

Olari Koppel – õiguskantsleri nõunik

Angeelika Sarapuu - nõunik

RAHANDUSMINISTEERIUM

Mihhail Korb – riigihalduse minister

Veiko Tali - kantsler

Kaia Sarnet – regionaalarengu asekanter

Raigo Uukkivi – halduspoliitika asekanter

Marlen Piskunov – riigihalduse ja avaliku teenistuse osakonna juhataja

Sven Kirsipuu – fiskaalpoliitika osakonna juhataja

Madis Aben, analüütik

Erkki Lõhmuste, analüütik

Risto Kaarna, analüütik

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM

Viljar Lubi – majandusarengu asekanter

Siim Sikkut – IT asekanter

Margus Sarapuu - nõunik

Toomas Haidak – transpordi ja investeringute osakonna juhataja

Majandusarengu osakonna spetsialistid ja analüütikud

SOTSIAALMINISTEERIUM

Janar Holm – tööala asekanter

Thea Treier – tööelu arengu osakonna juhataja

Janar Kriiska – tööturupoliitika juht

Liina Kaldmäe – analüütik

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM

Indrek Reimand – teaduse asekanter

Taivo Raud – teadusosakonna juhataja

EESTI AMETIÜHINGUTE KESKLIIT

Peep Peterson – esimees

Kaja Toomsalu – palgasekretär

KAITSEURINGUTE KESKUS

Jüri Luik – juhataja

ELLEX RAIDLA

Jüri Raidla

RIIGI INFOSÜSTEEMIDE AMET

Andres Kütt – riigi IT arhitekt

TARTU ÜLIKOOL

Volli Kalm – rektor

Urmas Varblane – professor

Raul Eamets – sotsiaalteaduskonna dekaan

Jaak Vilo – IT teaduskonna dekaan

EESTI TEADUSAGENTUUR

Andres Koppel – juhatuse esimees

Karin Jaanson - tegevjuht

TTÜ

Innar Liiv – IT teaduskonna dotsent

Rainer Kattel - professor

STRATEEGIABÜROO

Henry Kattago – strateegiadirektori kt

Hille Hinsberg – avaliku sektori ja sotsiaalse innovatsiooni rakkerühma nõunik

Maarjo Mändmaa – avaliku sektori ja sotsiaalse innovatsiooni rakkerühma juht

Kaja Peterson – Säästva Arengu Komisjoni esimees

PRAXIS

Tarmo Jüristo – juhatuse esimees

Katrin Pihor – juhatuse liige

Alari Paulus – majanduse valdkonna analüütik

EESTI KOOSTÖÖ KOGU

Teele Pehk – juhataja

Küllli Taro – programmijuht

Endised Arengufondi töötajad

Ott Pärna

Kitty Kubo

Kaja Kuivjõgi

SEI TALLINN

Lauri Tammiste – juhataja

TALLINNA ÜLIKOOL

Erik Terk

INTEGRATSIOONI SIHTASUTUS

Dmitri Burnašev – juhataja

MAKSUAMET

Ivar Laur – teabeosakonna ekspert

Janek Leis – teabeosakonna juhataja

SWEDBANK

Rober Kitt – Swedbank Eesti juhataja